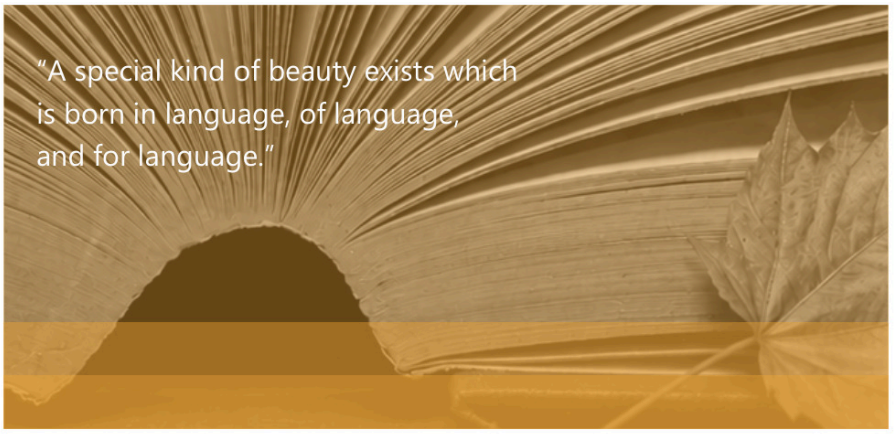
VOLUME 10, OCTOBER 2026
ISSN: 3060-4958

The Lingua Spectrum

UZBEKISTAN STATE WORLD
LANGUAGES UNIVERSITY

MORE INFO:

www.lingvospektr.uz

t.me/thelinguaspectrum

Kholmuradova L.E., Axmadova G.K.	Games for developing communicative skills in primary school	507
Axmadaliyeva X.A.	The effectiveness of developing life skills among grade 10–11 students through the CLIL approach	517
Abdurasulova N.A.	Fostering professional readiness among tourism students through contextualized English language learning	527
Ismailov Y.N.	Intangible cultural heritage as an object of didactic authenticity in German language teaching (a comparison of Germany and Uzbekistan)	535
Djurayeva M.Sh.	Project tasks based on comparative analysis of culturally situated communication in English speaking classes	543
Rakmankulova N.Kh.	Pedagogical conditions for developing the cognitive competence of future teachers through facilitative interaction	553
TRANSLATION		**564**
Mamatqulova L.B., Salisheva Z.I.	Translation strategies for culture-bound units in Chinese spring festival greetings into Uzbek	565
Uzakova L.A.	Translation issues of wedding-related phraseological units and the degree of equivalence	573
Mamatqulova L.B., Salisheva Z.I.	National and cultural concepts in Chinese mid-autumn festival (中秋节) greetings and their translation into Uzbek	582
Akhmedova A.N., Mirzayeva M.B.	Contextual semantics of literary portrait units and their functional correspondence in translation	590
Akhmedova A.N., Batirova Kh.E.	Grammatical and Syntactic Transformations in the Translation of Short News Items of Higher Education Institutions between Uzbek and English	601
HISTORY		**609**
Namazov A.T.	Uzbekistan 1930–1939: the period of the Latin alphabet	610
CONTENTS		**615**

The Lingua Spectrum
Cogito, ergo sum

Jurnal Oliy Attestatsiya Komissiyasi tomonidan 2025-yil 4-yanvar kuni 366/5-sonli qaror bilan tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

National and cultural concepts in Chinese mid-autumn festival (中秋节) greetings and their translation into Uzbek

Laylo Mamatqulova Bahromovna
bahromovna.laylo@yandex.com
Second-Year Master's Student, Linguistics (Chinese Language),
Uzbekistan State World Languages University

Scientific supervisor: **Zilola Ismailovna Salisheva**
PhD, Associate Professor, Department of Uzbek Language and Literature,
Uzbekistan State World Languages University

Annotation *This article examines national and cultural concepts expressed in greetings for the Chinese Mid-Autumn Festival (中秋节) and the specific challenges of translating them into Uzbek. The study aims to identify the semantic and pragmatic functions of the moon, completeness, family reunion, longing, and prosperity in festive discourse. Its material consists of representative expressions, including 中秋快乐, 阖家团圆, 花好月圆, 月圆人圆, and 千里共婵娟. Descriptive semantic, linguocultural, contextual, and comparative translation methods are employed. Literal meanings, symbolic associations, and the naturalness of proposed Uzbek greetings are compared. The analysis indicates that the moon symbolizes family togetherness, remembrance of distant relatives, and a fulfilled life. In Uzbek, related meanings are commonly expressed through wishes for harmony, reunion, blessings, and happiness. Functional equivalents are therefore suitable for conventional greetings, whereas culturally marked expressions may require image preservation or semantic expansion. Poetic and intertextual formulas often benefit from concise explanation. The findings offer practical guidance for translators and language learners working with Uzbek translations.*

Keywords *Mid-Autumn Festival, festive greetings, cultural concept, 团圆, moon imagery, functional equivalence*

Xitoy o'rta kuz bayrami (中秋节) tabriklaridagi milliy-madaniy konseptlarni o'zbek tiliga tarjima qilish xususiyatlari

Mamatqulova Laylo Bahromovna
bahromovna.laylo@yandex.com
Sharq filologiyasi fakulteti, Lingvistika (xitoy tili) mutaxassisligi 2-bosqich magistranti,
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Ilmiy rahbar: **Salisheva Zilola Ismailovna**
Falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbek tili va adabiyoti kafedrasi,
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Annotatsiya *Ushbu maqolada Xitoy O'rta kuz bayrami (中秋节) tabriklarida ifodalanadigan milliy-madaniy konseptlar va ularning o'zbek tiliga tarjima qilinish xususiyatlari*

o‘rganiladi. Tadqiqotning maqsadi oy, to‘liqlik, oila birligi, sog‘inch va farovonlik tushunchalarining tabrik nutqidagi semantik hamda pragmatik vazifalarini aniqlashdir. Material sifatida 中秋快乐, 阖家团圆, 花好月圆, 月圆人圆 va 千里共婵娟 kabi namunaviy xitoycha ifodalar tanlandi. Tavsifiy-semantik, lingvomadaniy, kontekstual va qiyosiy tarjima tahlili usullari qo‘llanildi. Asl ifodalar so‘zma-so‘z mazmuni, ramziy ma’nosi va o‘zbekcha tabrik sifatidagi tabiiyligi bo‘yicha solishtirildi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, oy obrazi xitoy tabriklarida oilaviy jamlik, yaqinlarni eslash va hayotning to‘kisligini anglatadi. O‘zbek tilida esa ushbu ma’nolar ko‘pincha ahillik, diydor, baraka va baxt-saodat birliklari orqali ifodalanadi. Shuning uchun oddiy tabriklarda funksional ekvivalentlik, madaniy ramzi kuchli birliklarda obrazni saqlash va semantik kengaytirish, poetik ifodalarda esa izohli tarjima maqsadga muvofiq. Tadqiqot madaniy konnotatsiyani yo‘qotmasdan, o‘zbek tilida tushunarli va tabiiy tabrik yaratish yo‘llarini ko‘rsatadi. Mazkur xulosalar tarjimonlar, til o‘rganuvchilar va lingvomadaniyat tadqiqotchilari uchun amaliy ahamiyatga ega. Bu yondashuv tarjima vaziyatining maqsadi va auditoriya ehtiyojlarini ham hisobga oladi.

Kalit so‘zlar *O‘rta kuz bayrami, bayram tabriklari, madaniy konsept, 团圆, oy obrazi, funksional ekvivalentlik*

Национально-культурные концепты в поздравлениях с праздником середины осени (中秋节) и особенности их перевода на узбекский язык

Маматкулова Лайло Бахромовна
bahromovna.laylo@yandex.com
Магистрант 2-го курса по специальности «Лингвистика (китайский язык)», Факультет восточной филологии, Узбекский государственный университет мировых языков

Научный руководитель: **Салишева Зилола Исмаиловна**
Доктор философии (PhD), доцент кафедры узбекского языка и литературы, Узбекский государственный университет мировых языков

Аннотация *В статье рассматриваются национально-культурные концепты, выраженные в поздравлениях по случаю китайского Праздника середины осени (中秋节), и особенности их перевода на узбекский язык. Цель исследования состоит в выявлении семантических и прагматических функций образа луны, полноты, семейного единения, тоски по близким и благополучия. Материалом послужили типичные выражения 中秋快乐, 阖家团圆, 花好月圆, 月圆人圆 и 千里共婵娟. Использованы описательно-семантический, лингвокультурологический, контекстуальный и сопоставительный методы переводческого анализа. Китайские формулы*

сопоставлены с узбекскими вариантами с учетом буквального значения, культурных ассоциаций и естественности поздравительной речи. Анализ показывает, что луна символизирует семейное воссоединение, память о близких и полноту жизни. В узбекских поздравлениях сходные смыслы чаще передаются пожеланиями согласия, встречи с родными, достатка и счастья. Поэтому для общеупотребительных формул предпочтительна функциональная эквивалентность, для символически насыщенных единиц полезны сохранение образа и смысловое расширение, а для поэтических выражений необходим краткий комментарий. Сделанные выводы помогают сочетать точность передачи культурного содержания с понятностью перевода. Работа может использоваться в практике китайско-узбекского перевода, преподавании языка и дальнейших исследованиях праздничного дискурса.

Ключевые слова *Праздник середины осени, праздничные поздравления, культурный концепт, 团圆, образ луны, функциональная эквивалентность*

Kirish

Bayram tabriklari muayyan jamiyatning qadriyatlari, ijtimoiy munosabatlari va ramziy tafakkurini ixcham shaklda ifodalovchi nutq birliklaridir. Ularning tarjimasida faqat lug‘aviy ma’noni ko‘chirish yetarli bo‘lmaydi, chunki tabrik formulalari ko‘pincha tarixiy xotira, marosim, ramz, odat va kollektiv assotsiatsiyalar bilan bog‘langan bo‘ladi. Xitoy tilidagi an’anaviy bayram tabriklari bu jihatdan ayniqsa boy material beradi.

O‘rta kuz bayrami – 中秋节 – xitoy madaniyatida oila a’zolarining bir davrada jam bo‘lishi, to‘lin oyga boqish, yaqinlarni eslash va yaxshi tilak bildirish bilan bog‘langan muhim an’anaviy bayramlardan biridir. Antropologik tadqiqotlarda ham Xitoy marosim taqvimida ajralish va qayta birlashish g‘oyasi muhim o‘rin tutishi, 中秋节 esa “reunion” – qayta jam bo‘lish va birlik ideali bilan bevosita bog‘lanishi ta’kidlangan (Stafford, 2000).

Mazkur bayram tabriklarida 月 va 圆 obrazlari alohida semantik markaz hosil qiladi. To‘lin oy shaklining yumaloqligi 圆满 “to‘kislik, mukammallik” va 团圆 “jam bo‘lish, oila birligi” tushunchalari bilan assotsiativ bog‘lanadi. Natijada oy tasviri tabriklarda tabiat hodisasidan ko‘ra kengroq madaniy belgiga aylanadi. Bunday ko‘p qatlamli belgilarni o‘zbek tiliga o‘girish tarjimondan semantik mazmun, ramziy konnotatsiya va tabrik nutqining tabiiyligini bir vaqtning o‘zida hisobga olishni talab qiladi.

Tadqiqotning maqsadi – 中秋节 tabriklarida faol qo‘llanadigan milliy-madaniy konseptlarni aniqlash, ularning semantik va pragmatik xususiyatlarini tavsiflash hamda o‘zbek tiliga tarjimada qo‘llanishi mumkin bo‘lgan strategiyalarni qiyosiy tahlil qilish. Shu maqsadga muvofiq quyidagi vazifalar belgilandi: O‘rta kuz bayrami tabriklarining asosiy konseptual maydonlarini ajratish; madaniy yuklangan birliklarning o‘zbek tilidagi bevosita yoki funksional muqobillarini aniqlash; ramziy va intertekstual birliklarda izoh zaruratini baholash; tarjimada madaniy xususiyatni saqlash va o‘zbekcha tabiiy tabrik ohangi o‘rtasidagi muvozanatni tavsiflash.

Adabiyotlar sharhi va Nazariy asos

Madaniy birliklar tarjimasi tarjimashunoslikda til, kontekst va qabul qiluvchi auditoriya o‘rtasidagi munosabat bilan chambarchas bog‘liq. E. Nida tarjimada qabul

qiluvchining reaksiyasi va kommunikativ ta'sir masalasiga alohida e'tibor qaratadi. Uning dinamik ekvivalentlik haqidagi qarashlari tarjima shaklan manba matniga aynan teng bo'lishi shart emasligi, biroq maqsad auditoriyada tegishli kommunikativ vazifani bajarishi lozimligini ko'rsatadi (Nida, 1977). Nidaning keyingi ishlarida ham tarixiy, madaniy va auditoriyaga oid kontekstlar tarjima ma'nosini qayta yaratishda muhim omil sifatida izohlanadi (Nida, 2001).

L. Venuti tarjimada maqsad madaniyatiga moslashtirish va manba madaniyatining begonaligini saqlash o'rtasidagi munosabatni muhim nazariy muammo sifatida ko'radi. Domestikatsiya tarjimani maqsad til o'quvchisiga ravon va tanish shaklda yaqinlashtiradi; foreignizatsiya esa manba madaniyatiga xos belgilarni ko'rinadigan holda qoldirish imkonini beradi (Venuti, 2018). Bayram tabriklari tarjimasida ushbu ikki yo'nalishni mutlaq qarama-qarshilik sifatida emas, tarjima maqsadi va adresatga bog'liq strategik tanlov sifatida ko'rish maqsadga muvofiq.

P. Newmark madaniy birliklarni tarjima qilishda matn turi va birlikning funksiyasiga qarab turli protseduralarni qo'llash zarurligini ta'kidlaydi (Newmark, 1988). M. Baker esa ekvivalentlikni so'z darajasi bilan cheklamasdan, kontekst, kollokatsiya, pragmatika va diskurs omillari bilan bog'laydi (Baker, 1992). C. Nordning funksionalistik yondashuvida tarjima maqsadi va qabul qiluvchi muhit markaziy ahamiyat kasb etadi (Nord, 1997). Bu qarashlar 中秋节 tabriklarini o'zbekchaga o'girishda bitta universal usul emas, balki vaziyatga mos strategiyalar majmuasi zarurligini asoslaydi.

Mazkur tadqiqotning ilmiy yangiligi O'rta kuz bayrami tabriklarini alohida lingvomadaniy mikromatn sifatida ko'rib, undagi oy, to'liqlik, oila birligi va sog'inch konseptlarini o'zbekcha tarjima yechimlari bilan bevosita bog'lashga intilishidadir. Maqola dissertatsiyaning umumiy "xitoycha bayram tabriklari – o'zbekcha tarjima – madaniy tafsilot" yo'nalishini bir bayram misolida chuqurlashtiradi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot sifat yondashuviga asoslangan. Tahlil uchun zamonaviy xitoy tilida 中秋节 munosabati bilan keng qo'llanadigan tipik tabrik formulalari va madaniy birliklar tanlandi. Ushbu maqolada statistik reprezentativlik yoki muayyan platformadagi chastota haqida da'vo qilinmaydi; misollar tarjima muammosining turlarini ochib beruvchi sifat materiallari sifatida ishlatiladi. Bu yondashuv tekshirilmagan miqdoriy xulosalardan qochish va e'tiborni birliklarning semantik-pragmatik xususiyatiga qaratish imkonini beradi.

Tahlil to'rt bosqichda olib borildi. Birinchi bosqichda tabriklarda uchraydigan madaniy markazlar – oy, yumaloqlik/to'liqlik, oila birligi, sog'inch va farovonlik – ajratildi. Ikkinchi bosqichda birliklarning lug'aviy ma'nosi bilan tabrik kontekstidagi qo'shimcha konnotatsiyalari farqlandi. Uchinchi bosqichda so'zma-so'z tarjima va funksional o'zbekcha variantlar qiyoslandi. To'rtinchi bosqichda qaysi holatda domestikatsiya, foreignizatsiya, semantik kengaytirish yoki qisqa izoh samaraliroq ekani baholandi.

Tarjima variantlari uch mezon asosida ko'rib chiqildi: 1) semantik aniqlik – manba birlikning asosiy ma'nosi saqlanishi; 2) pragmatik tabiiylik – o'zbek tilida tabrik sifatida tabiiy eshitilishi; 3) madaniy informativlik – zarur holatda xitoy madaniyatiga xos ramz va assotsiatsiyaning yo'qolib ketmasligi.

中秋节 tabriklarining lingvomadaniy xususiyatlari

O'rta kuz bayrami tabriklarining birinchi va eng faol konseptual markazi – 月 "oy" obrazidir. Xitoy tabrik diskursida oy ko'pincha faqat osmon jismi sifatida emas, uzoqda bo'lgan yaqinlar bilan ruhiy bog'lanish, sog'inch va bir vaqtda bir xil oyga qarash orqali masofani ramziy ravishda yengish vositasi sifatida namoyon bo'ladi. Shu sababli 月 bilan tuzilgan formulalarni tarjima qilishda "oy" leksemasini

saqlash ba'zan manba madaniyatining obrazliligini yetkazish uchun muhimdir.

Ikkinchi markaz – 圆 va 团圆 konseptlaridir. 圆 ning "yumaloq" ma'nosi to'lin oy shakliga, 团圆 esa oila a'zolarining jam bo'lishiga ulanadi. O'zbek tilida "yumaloqlik"ning o'zi oilaviy birlikni avtomatik anglatmaydi. Demak, shakliy obrazni so'zma-so'z ko'chirish o'zbek o'quvchisiga kerakli assotsiatsiyani bermasligi mumkin. Bunday vaziyatda "oila davrasida jam bo'lish", "oilangiz doimo birga bo'lsin", "xonadoningiz ahil bo'lsin" kabi funksional ifodalar maqsadga yaqinroq.

Uchinchi markaz – 思念, ya'ni sog'inish va uzoqdagi yaqinlarni eslash. 中秋节 ning hissiy qatlamida masofa muhim: bayramda birga bo'la olmagan insonlar ham oy obrazi orqali bir-birini eslaydi. O'zbek tilida "sog'inch", "yaqinlaringiz diydoriga yeting", "oila davrasida jam bo'ling" kabi birliklar ushbu pragmatik vazifani tabiiy ifodalay oladi.

To'rtinchi markaz – 月饼. Bu birlikni "oy kulchasi" yoki "oy pirogi" tarzida berish mumkin, biroq uning bayramdagi ramziy vazifasi oddiy taom nomidan kengroq. Madaniyatni tanishtiruvchi matnda "月饼 (oy kulchasi) – O'rta kuz bayramining an'anaviy taomi" kabi izohli shakl ma'qul; kundalik tabrik tarjimasida esa taom nomini saqlash zarurati kontekstga bog'liq.

Xitoycha birlik	So'zma-so'z mazmun	Tavsiya etiladigan o'zbekcha variant	Strategiya	Madaniy izoh
中秋快乐	O'rta kuz bayrami quvonchli bo'lsin	O'rta kuz bayramingiz muborak bo'lsin!	Funksional ekvivalent	O'zbek tilidagi tayyor bayram tabrigi modeli qo'llanadi.
阖家团圆	Butun oila jam bo'lsin	Oilangiz doimo jam va ahil bo'lsin!	Semantik-pragmatik moslashtirish	团圆 ning oilaviy birlik mazmuni ochib beriladi.
花好月圆	Gullar chiroyli, oy to'lin	Xonadoningizga baxt, totuvlik va to'kislik yor bo'lsin!	Funksional + semantik kengaytirish	Obrazning so'zma-so'z shakli emas, baxt va mukammallik konnotatsiyasi ustuvor.
月圆人圆	Oy to'lin, insonlar jam	To'lin oy kabi oilangiz ham bir davrada jam bo'lsin!	Aralash strategiya	Oy obrazi saqlanib, 团圆 assotsiatsiyasi tushuntiriladi.
合家幸福	Butun oila baxtli bo'lsin	Oilangizga baxt-saodat tilayman!	Funksional ekvivalent	O'zbek tabrik nutqiga tabiiy mos keladi.
月满人团圆	Oy to'ldi, insonlar jam bo'ldi	To'lin oy kechasida yaqinlaringiz bilan jam bo'lish nasib etsin!	Kontekstual moslashtirish	To'lin oy va oilaviy jamlik bog'lanishi saqlanadi.

千里共婵娟	Ming li uzoqlikda ham bir go‘zal oyga boqmoq	Olisda bo‘lsak ham, bir oy ostida ezgu tilaklarimiz bir bo‘lsin!	Izohli/poetik moslashtirish	婵娟 klassik poetik kontekstda oy obraziga ishora qiladi; so‘zma-so‘z tarjima tushunarsiz bo‘lishi mumkin.
月饼香甜，生活美满	Oy kulchasi shirin, hayot to‘kis	Oy kulchasidek shirin, fayzli va farovon hayot tilayman!	Obrazni saqlagan moslashtirish	Bayram taomi obrazli tilakning bir qismiga aylantiriladi.

1-jadval. *Tarjima misollari va strategiyalar tahlili*

Jadvaldagi misollar bir xil strategiyaning barcha birliklarga tatbiq etib bo‘lmasligini ko‘rsatadi. 中秋快乐 kabi formulalarda o‘zbek tilida tayyor funksional muqobil mavjud. Bunda “O‘rta kuz bayramingiz muborak bo‘lsin!” shakli manba sintaksisini takrorlamasa-da, tabrikning kommunikativ vazifasini to‘liq bajaradi.

花好月圆 murakkabroq birlikdir. Uni “gullar yaxshi, oy yumaloq” kabi so‘zma-so‘z tarjima qilish grammatik jihatdan mumkin bo‘lsa-da, o‘zbek o‘quvchisida xitoy tilidagi baxt, go‘zallik va to‘kislik assotsiatsiyasini uyg‘otmaydi. Shu sababli kundalik tabrikda “Xonadoningizga baxt, totuvlik va to‘kislik yor bo‘lsin!” kabi funksional variant tabiiyroq. Ilmiy yoki madaniy-ma’rifiy matnda esa asl 花好月圆 birikmasini saqlab, uning ramziy mazmunini izohlash foreignizatsiya imkoniyatini beradi.

月圆人圆 va 月满人团圆 birliklarida esa oy obrazi bilan oila birligi o‘rtasidagi parallelizm tarjimaning markaziy muammosidir. “Oy to‘lin, odamlar yumaloq” singari shakliy tarjima mutlaqo nomaqbul. “To‘lin oy kabi oilangiz ham bir davrada jam bo‘lsin!” varianti esa oy obrazini saqlagan holda ramziy munosabatni o‘zbekcha tabiiy sintaksis bilan qayta yaratadi.

千里共婵娟 intertekstual va poetik qatlamga ega bo‘lgani sababli alohida e’tibor talab qiladi. 婵娟 klassik poetik nutqda go‘zallik va oyga ishora qilishi mumkin. Shu sababli kundalik adresat uchun faqat transliteratsiya yoki so‘zma-so‘z tarjima yetarli emas. Tarjima maqsadi poetik obrazni tanishtirish bo‘lsa, asl birlik izoh bilan saqlanadi; tabrik vazifasi ustuvor bo‘lsa, “Olisda bo‘lsak ham, bir oy ostida ezgu tilaklarimiz bir bo‘lsin!” kabi kommunikativ qayta ifoda samaraliroq.

Natijalar

Tahlil natijasida 中秋节 tabriklarining semantik tashkilida to‘rtta o‘zaro bog‘liq maydon ajralib chiqdi: 1) oy va to‘linlik; 2) oila birligi va jam bo‘lish; 3) sog‘inch va masofani ruhiy yengish; 4) baxt, farovonlik va to‘kis hayot tilagi. Ushbu maydonlar ko‘pincha bitta tabrikning o‘zida birlashadi. Ayniqsa 月 – 圆 – 团圆 zanjiri bayramning lingvomadaniy o‘ziga xosligini belgilovchi asosiy mexanizmlardan biri sifatida namoyon bo‘ladi.

Bevosita funksional muqobil mavjud bo‘lgan birliklarda o‘zbekcha tabiiy tabrik formulasidan foydalanish samarali. Madaniy ramz kuchli bo‘lgan birliklarda esa semantik kengaytirish yoki obrazni saqlagan aralash tarjima ko‘proq ma’no qatlamini yetkazadi. Intertekstual va poetik birliklarda qisqa izoh zarur bo‘lishi mumkin. Demak, strategiya birlikning faqat lug‘aviy murakkabligiga emas, tarjima maqsadi va auditoriyasiga ham bog‘liq.

Muhim natijalardan biri shuki, o‘zbek va xitoy tabrik madaniyatlarida oila, baxt, farovonlik va yaqinlar bilan birga bo‘lish kabi umumiy qadriyatlar mavjud. Bu umumiylik funksional tarjimani osonlashtiradi. Farq esa

ushbu qadriyatlarning qanday ramzlar orqali verbalizatsiya qilinishida koʻrinadi: xitoy tilida toʻlin oy va yumaloqlik oilaviy jamlik bilan zich bogʻlangan boʻlsa, oʻzbek tilida "ahil oila", "xonadon fayzi", "diydor", "baxt-saodat", "baraka" singari birliklar tabrik diskursida tabiiyroq ishlaydi.

Muhokama

Olingan natijalar funksional ekvivalentlikning bayram tabriklari tarjimasida muhimligini koʻrsatadi. Nida taʼkidlagan qabul qiluvchi va kommunikativ taʼsir tamoyili nuqtayi nazaridan, "tabrik sifatida tabiiy eshitilish" tarjima sifatining asosiy mezonlaridan biridir (Nida, 1977; Nida, 2001). Biroq faqat funksional moslashtirishga tayanish ham barcha holatda yetarli emas: 花好月圆 yoki 千里共婵娟 kabi birliklarni butunlay oʻzbekcha umumiy tilakka aylantirish manba madaniyatining obrazli xususiyatini koʻrinmas qilib qoʻyishi mumkin.

Shu nuqtada Venutining domestikatsiya va foreignizatsiya haqidagi qarashlari foydali metodik vosita boʻlib xizmat qiladi (Venuti, 2018). Kundalik shaxsiy tabrikda domestikatsiyaga yaqin funksional tarjima ustun boʻlishi mumkin; darslik, ilmiy maqola, turistik qoʻllanma yoki madaniyatni tanishtiruvchi matnda esa xitoycha birlikni saqlash va izohlash koʻproq maqsadga muvofiq. Shunday qilib, tarjimon "qaysi strategiya mutlaq toʻgʻri?" degan savoldan koʻra "ushbu auditoriya va ushbu matn maqsadi uchun qaysi strategiya koʻproq maʼno qatlamini saqlaydi?" degan savolga javob izlashi lozim.

Maqola shuningdek bayram tabriklarini alohida pragmatik janr sifatida oʻrganish zarurligini koʻrsatadi. Tabrikning vazifasi axborot berish emas, ijobiy munosabatni ifodalash, ijtimoiy yaqinlikni mustahkamlash va ezgu tilak bildirishdir. Shu bois grammatik jihatdan aniq, lekin oʻzbek tilida tabrik sifatida gʻalati eshitiladigan tarjima kommunikativ jihatdan muvaffaqiyatsiz boʻlishi mumkin.

Xulosa

Xitoy Oʻrta kuz bayrami tabriklarini oʻzbek tiliga tarjima qilish madaniy belgilarni qayta talqin qilishni talab qiladigan murakkab jarayondir. 中秋节 tabriklarida 月, 圆, 团圆, 思念 va 月饼 kabi birliklar oddiy lugʻaviy maʼnodan tashqari oilaviy birlik, toʻkislik, sogʻinch, yaqinlik va farovonlik bilan bogʻliq madaniy konnotatsiyalarni faollashtiradi.

Tadqiqot shuni koʻrsatdiki, universal mazmunli tabriklarda funksional ekvivalent, ramziy birliklarda semantik kengaytirish va aralash tarjima, intertekstual yoki madaniy jihatdan zich birliklarda esa izohli tarjima samarali yechim boʻla oladi. Domestikatsiya va foreignizatsiya bir-birini inkor qiluvchi strategiyalar emas; ular tarjima maqsadi, auditoriya va janrga qarab bir-birini toʻldiradi.

Maqolaning nazariy ahamiyati xitoycha bayram tabriklarining madaniy semantikasini oʻzbek tarjima amaliyoti bilan bogʻlashidadir. Amaliy jihatdan natijalar xitoy–oʻzbek tarjimonlari, xitoy tilini oʻrganuvchilar, tarjimashunoslik va lingvomadaniyat yoʻnalishidagi talabalar uchun qoʻllanishi mumkin. Ushbu tahlil dissertatsiyada 春节, 中秋节, 端午节, 元宵节 kabi bayram tabriklarini keyinchalik qiyosiy oʻrganish uchun alohida tematik blok vazifasini bajaradi.

Tadqiqotning cheklovi shundaki, maqola sifat tahliliga asoslanadi va aniq platforma yoki davr boʻyicha chastotaviy korpus natijalarini taqdim etmaydi. Keyingi bosqichda manbasi, sanasi va kommunikativ vaziyati aniq qayd etilgan korpus shakllantirib, tabrik formulalarining chastotasi, adresat turi va tarjima strategiyalari oʻrtasidagi bogʻliqlikni miqdoriy jihatdan ham tekshirish maqsadga muvofiq.

References:

1. Baker, M. (1992). *In other words: A coursebook on translation*. Routledge.
2. Newmark, P. (1988). *A textbook of translation*. Prentice Hall.
3. Nida, E. A. (1977). The nature of dynamic equivalence in translating. *Babel, 23*(3), 99–103. https://doi.org/10.1075/babel.23.3.01nid
4. Nida, E. A. (2001). *Contexts in translating*. John Benjamins. https://doi.org/10.1075/btl.41
5. Nord, C. (1997). *Translating as a purposeful activity: Functionalist approaches explained*. St. Jerome.
6. Stafford, C. (2000). *Two festivals of reunion*. In Separation and reunion in modern China. 30–54. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511488931.002
7. Venuti, L. (2018). *The translator's invisibility: A history of translation*. Routledge. (Original work published 1995).